

การสำรวจค่าตอบแทนของผู้ให้บริการนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดสงขลา

บรรจง ฉายบุ*

บทคัดย่อ

การสำรวจค่าตอบแทนและปัจจัยด้านการให้บริการนวดเพื่อสุขภาพภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล. เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ส่วนคือ ๑) ข้อมูลทั่วไป เป็นรายละเอียดทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานประกอบการที่ทำงานอยู่, ๒) ค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพนวด เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับ, และ ๓) ความคิดเห็นรวมถึงทัศนคติต่องานที่ทำอยู่เป็นการแสดงความเห็นต่อค่าตอบแทนที่ได้รับ, การเปลี่ยนสถานที่ทำงาน, การเปลี่ยนอาชีพ และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพนวด. ผู้สำรวจได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการนวด ๓๓๐ คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด. ผลการสำรวจพบว่ารายได้ของผู้ให้บริการมาจาก ๒ ส่วน คือ ส่วนแบ่งจากค่าบริการนวดต่อเดือน และรายได้ค่าสมนาคุณพิเศษจากผู้รับบริการ; มีไม่กี่รายที่ได้รับการประกันรายได้จากชั่วโมงขั้นต่ำ; รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่ารายจ่ายต่อเดือนไม่มากนัก, แต่ได้รับสวัสดิการในรูปแบบอื่น ๆ เช่น อาหาร ที่พัก. แต่ผู้ให้บริการส่วนหนึ่งคิดว่าค่าตอบแทนเหล่านี้ไม่เหมาะสม เช่น ผู้ให้บริการนวดส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสวัสดิการประกันสังคม. โดยสรุปผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้พัฒนาธุรกิจการนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผนกำลังคน.

คำสำคัญ : ค่าบริการนวด, ผู้ให้บริการนวด, เงินรายได้, จังหวัดสงขลา

บทนำ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ อนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย (Thailand: Center of Excellent Health Care of Asia) ภายใน ๕ ปี ข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๑) โดยได้กำหนดให้มีผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพ จำนวน ๓ ผลผลิต คือ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ได้แก่ การแพทย์เฉพาะทาง ทันตกรรม และ

การตรวจร่างกาย, ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ บริการสปา, บริการนวดแผนไทย, บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, และธุรกิจพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพสมุนไพร ในรูปอาหารเสริม เครื่องสำอาง และยาสมุนไพร กำหนดพื้นที่เป้าหมายเริ่มดำเนินการใน พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๔ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย) และภูเก็ต. พ.ศ. ๒๕๔๘ กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพิ่มอีก ๑๐ จังหวัด คือ เชียงราย ชลบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อุตรดิตถ์ ปราจีนบุรี กระบี่ พังงา ระนอง และสงขลา, และในปี ๒๕๕๑ จะดำเนินการในทุกจังหวัดของประเทศไทย.

กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงฯ เรื่อง

*กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา

กำหนดสถานบริการเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่ การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐาน. สำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ๓ ประเภทบริการ ได้แก่ กิจการสปาเพื่อสุขภาพ กิจการนวดเพื่อสุขภาพ และกิจการนวดเพื่อเสริมสวย โดยสถานประกอบการที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุขนั้น จะต้องผ่านการตรวจประเมินมาตรฐาน ๔ ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านความปลอดภัย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด^๒.

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดใหญ่แห่งหนึ่งในภาคใต้ มีเขตแดนติดกับประเทศมาเลเซีย และมีอาณาเขตใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าขายแลกเปลี่ยนและการเดินทางที่สำคัญของภูมิภาค. ในปี ๒๕๔๘ มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๒,๓๔๙,๔๘๘ คน สร้างรายได้ให้กับจังหวัดเป็นเงิน ๑๑,๗๑๕.๔๙ ล้านบาท. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ได้สนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขสืบเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ที่กล่าวข้างต้น โดยดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ผลผลิต. อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการนวดเพื่อสุขภาพ เป็นธุรกิจที่มีศักยภาพสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสงขลามากที่สุด ประกอบกับกระแสนิยมไทย การนวดแผนไทยจึงได้รับการฟื้นฟูกลับมาเป็นที่นิยมของทั้งชาวไทยและต่างชาติ และยังเป็นที่ยอมรับอย่างมากในสปา; สปาที่มีชื่อเสียงมักจะต้องมีบริการนวดรูปแบบต่าง ๆ อยู่ด้วย และหนึ่งในนั้นจะต้องเป็นนวดแผนไทย^๓. ดังนั้นการใช้ภูมิปัญญาการนวดแผนไทยเข้ามาเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยพัฒนาการนวดแผนไทยให้เป็นธุรกิจสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยว จึงนับเป็นทุนทางสังคมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะช่วยเสริมรายได้ให้กับชุมชน^{๔,๕}. ผู้ที่มารับบริการนวดเพื่อสุขภาพนั้น ส่วนใหญ่เป็นคนปรกติที่ไม่มีโรคใดชัดเจน เพียงแต่มีอาการเมื่อยล้าเนื่องจากการเดินทางทำงานหนัก หรืออยู่ในอิริยาบถใดอิริยาบถหนึ่งนาน ๆ จึงมาขอรับบริการนวดเพื่อผ่อนคลายเท่านั้น หลังจากนวดแล้วผู้รับบริการจะรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย แจ่มใสและกระฉับ-

กระเจิงขึ้น^๖.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสถานประกอบการให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการจัดอบรมให้ผู้บริการนวดเพื่อสุขภาพจำนวน ๑,๕๙๒ คน มาจากสถานประกอบการทั้งหมด ๘๗ แห่ง. ในปี ๒๕๔๙ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาได้ศึกษาปัจจัยที่จูงใจให้ใช้บริการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในจังหวัดสงขลา พบว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลจูงใจไปใช้บริการนวด เช่น ความเชื่อว่ามีผลช่วยให้ผ่อนคลาย ความคาดหวังของเพื่อน ความเชื่อว่าจะช่วยให้มีสุขภาพดี ความเชื่อว่ามีผลช่วยให้รูปร่างกระชับ ความคาดหวังของสมาชิกในครอบครัว ปัจจัยตัวสินค้าหรือบริการเอง ปัจจัยด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านราคาและปัจจัยด้านสถานที่^๗. นอกจากนี้ในปี ๒๕๔๘ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาได้สำรวจปัญหาการดำเนินงานและความคาดหวังของผู้ใช้บริการในสถานบริการส่งเสริมสุขภาพ พบว่าปัญหาการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งมีการขาดแคลนผู้ให้บริการที่มีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ ปัญหาการเงิน ซึ่งรวมถึงปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ปัญหาเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ และปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบให้นักท่องเที่ยวน้อยลง. ส่วนความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการส่งเสริมสุขภาพนั้น ได้แก่ ความสะอาดของสถานบริการ การประเมินและรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ สถานที่ควรเป็นอาคารที่มั่นคงไม่ชำรุด พนักงานผู้ให้บริการควรแต่งกายสุภาพ ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ เป็นต้น^๘.

ผลการศึกษาก้าววิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งพบปัญหาที่สำคัญในการดำเนินกิจการ คือ ปัญหาการขาดแคลนผู้ให้บริการ ซึ่งโดยหลักการทางเศรษฐศาสตร์แรงงาน ปัจจัยที่อาจมีผลต่อการขาดแคลนผู้ให้บริการคือค่าตอบแทนผู้ให้บริการ^๙. ดังนั้น เนื่องด้วยยังไม่พบว่ามีการศึกษาหรือวิเคราะห์ข้อมูลด้านค่าตอบแทนผู้ให้บริการนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดสงขลามาก่อน จึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสำรวจค่าตอบแทนผู้ให้บริการนวดเพื่อสุขภาพในภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา ซึ่งอาจจะนำผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนด้านบุคลากรในธุรกิจนวดเพื่อสุขภาพต่อไป.

ระเบียบวิธีศึกษา

การศึกษานี้เป็นงานเชิงสำรวจ ซึ่งเริ่มต้นด้วยการสร้างแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป, คำตอบแทนจากการประกอบอาชีพหมวด, และความคิดเห็นรวมถึงทัศนคติต่องานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน. ในส่วนข้อมูลทั่วไปเป็นรายละเอียดทั่ว ๆ ไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานประกอบการที่ทำงานอยู่ เช่น ชนิดของการหมวดที่ให้บริการ ประสบการณ์ทำงาน ภูมิภาคเดิม วุฒิกการศึกษา อายุ เพศ ที่ตั้งของสถานประกอบการ และจำนวนพนักงานหมวดในร้าน. ส่วนคำตอบแทนจากการประกอบอาชีพหมวด เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับทุกรูปแบบ, สิ่งของหรือรางวัล ทั้งที่เป็นตัวเงิน บริการที่จับต้องได้, และผลประโยชน์ที่บุคคลได้รับจากการทำงาน (ไม่ใช่ตัวเงิน). สำหรับความคิดเห็นและทัศนคติต่องานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน เป็นส่วนของการแสดงความคิดเห็นต่อคำตอบแทนที่ได้รับ การเปลี่ยนสถานที่ทำงาน การเปลี่ยนอาชีพ และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพหมวด. ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัด ๕ ระดับ โดยระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด, ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย, ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง, ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก, และ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด. แบบสอบถามนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน. หลังจากนั้นทำการทดสอบเบื้องต้นในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วจึงปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้ง.

สำหรับวิธีเก็บข้อมูลของการศึกษานี้มีประชากรเป้าหมายคือ ผู้ให้บริการหมวดที่ทำงานในสถานประกอบการหมวดเพื่อสุขภาพภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา ซึ่งผ่านการอบรมและให้การรับรองมาตรฐานจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา จำนวน ๑,๕๕๒ คน. การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการเลือกตัวอย่างตามความสะดวกหรือสมัครใจ จำนวน ๓๓๐ คน ด้วยสูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane. หลังจากได้รับอนุญาตจากเจ้าของกิจการหมวดเพื่อสุขภาพ จะดำเนินการโดยผู้เก็บข้อมูลแนะนำตัวต่อผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมบอกวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วผู้เก็บข้อมูลขออนุญาตผู้ตอบแบบสอบถามในการขอเก็บข้อมูล โดยแจ้งว่าข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการ

วิจัยเท่านั้น และจะเก็บเป็นความลับ. จากนั้นแจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามและให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งหลังจากที่ทำเสร็จแล้ว ผู้เก็บข้อมูลเก็บแบบสอบถามคืนพร้อมกล่าวขอบคุณการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม Statistical Package for Social Sciences (SPSS) คำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนาต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของตัวแปรต่าง ๆ.

ผลการศึกษา

ข้อมูลจากผลการศึกษาประกอบด้วย ๕ ส่วน: ๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้บริการหมวด และสถานประกอบการ, ๒. เวลาที่ทำงาน และคำตอบแทนผู้ให้บริการหมวด, ๓. สวัสดิการที่ผู้ให้บริการหมวดได้รับ, ๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แบ่งตามลักษณะของสถานประกอบการ และตัวแปรอื่น ๆ, และ ๕. ทัศนคติของผู้ให้บริการหมวด ต่องานที่ทำ.

ผู้ให้บริการหมวดที่ได้รับแบบสอบถาม ๓๓๐ คน เป็นชาย ๑๑ คน (ร้อยละ ๓.๓) หญิง ๓๑๙ คน (ร้อยละ ๙๖.๗), อายุ ๑๘ - ๖๔ ปี (เฉลี่ย ๓๔.๑๕ ปี); ตอบแบบสอบถาม ๓๒๖ คน นับถือศาสนาพุทธ ๓๑๐ คน (ร้อยละ ๙๕.๑) ศาสนาคริสต์ ๗ คน (ร้อยละ ๒.๑) และศาสนาอิสลาม ๙ คน (ร้อยละ ๒.๘), ตอบแบบสอบถาม ๓๑๗ คน โสด ๒๓๖ คน (ร้อยละ ๗๔.๗) สมรส ๗๐ คน (ร้อยละ ๒๒.๑) และม่าย ๑๒๑ คน (ร้อยละ ๓๘.๒), ตอบแบบสอบถาม ๓๑๐ คน มีวุฒิประถมศึกษา ๑๔๓ คน (ร้อยละ ๔๖.๑) มัธยมศึกษา/ปวช ๑๒๖ คน (ร้อยละ ๔๐.๖) อนุปริญญา/ปวส ๑๘ คน (ร้อยละ ๕.๘) ปริญญาตรี ๖ คน (ร้อยละ ๑.๙) ไม่ได้เรียนหนังสือ ๑๗ ราย (ร้อยละ ๕.๕), ตอบแบบสอบถาม ๓๒๕ คน มีภูมิลำเนาในจังหวัดสงขลา ๓๔ คน (ร้อยละ ๑๒.๐) ภาคใต้ยกเว้นสงขลา ๒๙ คน (ร้อยละ ๘.๙) ภาคเหนือ ๑๒๙ คน (ร้อยละ ๓๙.๗) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙๕ คน (ร้อยละ ๒๙.๒) และภาคกลาง ๓๓ คน (ร้อยละ ๑๐.๒).

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริการหมวด (ตารางที่ ๑) : บริการหมวดส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๔.๒) เป็นการหมวดตัวเพื่อสุขภาพ นอกนั้นเป็นการหมวดฝ่าเท้า ร้อยละ ๔.๕ และหมวดตัวและฝ่าเท้าร้อยละ ๑๑.๒. ผู้หมวดส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๕.๒) มีประสบการณ์งานหมวดอยู่ในช่วง ๑-๕ ปี และร้อยละ ๒๑.๖

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริการนวด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ค่าทางสถิติ
ลักษณะงาน (n = ๓๓๐)			
นวดตัว เพื่อสุขภาพ	๒๗๘	๘๔.๒	
นวดฝ่าเท้า เพื่อสุขภาพ	๑๕	๔.๕	
นวดตัว + นวดฝ่าเท้า	๓๗	๑๑.๒	
ประสบการณ์ทำงาน (n = ๓๒๖)			
น้อยกว่า ๑ ปี	๕๖	๑๗.๒	
๑ - ๕ ปี	๑๘๐	๕๕.๒	
๖ - ๑๐ ปี	๕๘	๑๗.๘	
๑๑ - ๑๕ ปี	๒๕	๗.๗	
๑๖ ปี ขึ้นไป	๗	๒.๑	
ประกอบอาชีพนวด ที่อื่นมาก่อน (n = ๓๐๕)			
ใช่	๖๖	๒๑.๖	
ไม่ใช่	๒๓๙	๗๘.๔	
อาชีพก่อนอาชีพนวด (n = ๓๒๒)			
เกษตรกรรม	๖๕	๒๐.๒	
รับจ้าง	๒๒๔	๖๙.๖	
อื่นๆ ได้แก่ เรียนหนังสือ แม่บ้าน ค้าขาย เป็นต้น	๓๓	๑๐.๒	
อาชีพเสริม (n = ๓๑๘)			
มี	๒๗	๘.๕	
ไม่มี	๒๙๑	๙๑.๕	
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	๒๙๔	-	ค่าเฉลี่ย = ๕,๑๐๒.๐๔ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๒,๒๑๗.๔๔ ค่าสูงสุด = ๑๔,๐๐๐ ค่าต่ำสุด = ๑,๒๐๐
ที่ตั้งสถานประกอบการ			
อำเภอที่ตั้ง (n = ๓๒๖)			
หาดใหญ่	๒๘๓	๘๖.๘	
เมืองสงขลา	๘	๒.๕	
สะเดา	๓๕	๑๐.๗	
อยู่ในโรงแรม (n = ๓๓๐)			
ใช่	๒๐๐	๖๐.๖	
ไม่ใช่	๑๓๐	๓๙.๔	
จำนวนพนักงานนวด (n = ๓๒๗)			
ต่ำกว่า ๑๐ คน	๔๓	๑๓.๑๕	ค่าเฉลี่ย = ๓๕.๗๕
๑๐ - ๒๙ คน	๑๑๕	๓๕.๑๗	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = ๒๗.๗๓
๓๐ - ๔๙ คน	๗๔	๒๒.๖๓	ค่าสูงสุด = ๙๕
๕๐ คน ขึ้นไป	๙๕	๒๙.๐๕	ค่าต่ำสุด = ๒

เคยทำงานอาชีพนวดที่จังหวัดอื่นมาก่อน. อาชีพที่เคยทำมาก่อนอาชีพนวดส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๙.๖) คืออาชีพรับจ้าง. ผู้ให้บริการนวดเพียงร้อยละ ๘.๕ เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมนอกเหนือไปจากอาชีพนวดเพื่อสุขภาพ. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ให้บริการนวด คือ ๕,๑๐๒.๐๔ บาท. สำหรับข้อมูลทั่วไปของ

สถานประกอบการ พบว่าร้อยละ ๖๐.๖ ตั้งอยู่ในโรงแรม และอยู่ในอำเภอหาดใหญ่มากที่สุด (ร้อยละ ๘๖.๘). สถานประกอบการร้อยละ ๓๕.๑๗ มีจำนวนพนักงานอยู่ ๑๐-๒๙ คน โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้ให้บริการนวดต่อสถานประกอบการร้อยละ ๓๕.๗๕.

ตารางที่ ๒ เวลาที่ทำงาน และค่าตอบแทนที่ผู้ให้บริการนวดได้รับ

รายการ	เกณฑ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เวลาที่ทำงาน			
จำนวนชั่วโมงต่อเดือน (n = ๓๐๗)	๑๖๘ - ๓๘๔	๓๓๑.๕๖	๓๙.๓๓
จำนวนวันหยุดต่อเดือน (n = ๒๗๓)	๑ - ๘	๓.๗๒	๑.๒๕
รายได้ต่อเดือน (n = ๓๒๔)			
ส่วนแบ่งค่าบริการต่อเดือน	๓,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๕,๔๘๒.๗๒	๑,๒๒๓.๓๑
รายได้อื่นๆต่อเดือน เช่น ค่าตอบแทนพิเศษจากผู้รับบริการ	๐ - ๖,๐๐๐	๑,๐๒๙.๕๔	๑,๑๖๑.๒๐
รายได้ต่อชั่วโมง (n = ๓๐๒)	๑๐.๐๐ - ๔๖.๘๘	๒๐.๐๔	๖.๒๒

ตารางที่ ๓ สวัสดิการที่ผู้ให้บริการนวดได้รับ

สวัสดิการ	จำนวนพนักงานบริการ	
	คน	ร้อยละ
อาหาร (n = ๓๑๔)	๑๗๑	๕๔.๔
ที่พัก (n = ๓๑๕)	๑๐๗	๓๔.๐
ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า (n = ๓๑๕)	๒๑	๖.๗
ประกันสังคม (n = ๓๒๕)	๑๑๑	๓๔.๒
การประกันชั่วโมงขั้นต่ำ (n = ๓๓๐)	๒๐	๖.๑
การลาป่วย	๖๔	๒๒.๘
โดยไม่ใช้ใบรับรองแพทย์ (n = ๒๘๑)		
การลาภิก		
โดยไม่จำกัดวันลา (n = ๓๐๘)	๕๔	๑๗.๕

เวลาที่ทำงาน และค่าตอบแทนผู้ให้บริการ แสดงอยู่ในตารางที่ ๒.

สวัสดิการที่ผู้ให้บริการได้รับ แสดงอยู่ในตารางที่ ๓.

รายได้ต่อเดือน (ตารางที่ ๔) แบ่งตามลักษณะของสถานประกอบการ และตัวแปรอื่น ๆ ทำให้สามารถเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือน ตามลักษณะของสถานประกอบการและตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้ กรณีเปรียบเทียบระหว่างจำนวนพนักงานนวดในสถานประกอบการ พบว่า ผู้ให้บริการนวดที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีผู้ให้บริการนวดมากกว่า ๕๐ คนขึ้นไป จะมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดถึง ๖,๘๙๗.๙๖ บาท ต่อเดือน ในขณะที่ผู้ให้บริการนวดที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีพนักงานนวดน้อยกว่า ๑๐ คน จะมีรายได้

รวมเฉลี่ยต่ำสุดเพียง ๖,๐๔๗.๖๒ บาทต่อเดือน และหากเปรียบเทียบรายได้ของผู้ให้บริการที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีที่ต้งแตกต่างกัน พบว่าผู้ให้บริการที่ทำงานในสถานประกอบการที่อยู่ในอำเภอที่มีค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือนรวมจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา และอำเภอเมืองสงขลา ตามลำดับ โดยผู้ให้บริการนวดที่ทำงานทั้งในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในและนอกโรงแรม มีรายได้รวมเฉลี่ยใกล้เคียงกัน. นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้บริการนวดที่มีประสบการณ์มากกว่า ๑๖ ปีขึ้นไป มีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดถึง ๗,๗๘๕.๗๑ บาท แต่กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่าจะมีรายได้รวมเฉลี่ยใกล้เคียงกัน. กรณีเปรียบเทียบระหว่างลักษณะการให้บริการ พบว่า ผู้ให้บริการนวดที่ทำงานทั้งนวดตัวและนวดฝ่าเท้า มีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดถึง ๗,๔๔๕.๙๕ บาท ส่วนกลุ่มที่ให้บริการเฉพาะนวดตัวหรือนวดฝ่าเท้าเพียงอย่างเดียวจะมีรายได้รวมเฉลี่ยน้อยกว่า. สำหรับกรณีเปรียบเทียบระหว่างผู้ให้บริการนวดที่คิดจะย้ายที่ทำงานภายใน ๑ ปี พบว่าค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ กลุ่มไม่ย้าย กลุ่มไม่แน่ใจ และกลุ่มจะย้าย ตามลำดับ.

ทัศนคติของผู้ให้บริการนวดต่องานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน (ตารางที่ ๕) พบว่า ประเด็นที่ผู้ให้บริการนวดเห็นด้วยมากที่สุด (มากกว่า ๔.๕) ได้แก่ จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นด้วยในระดับเห็นด้วยมาก (มากกว่า ๓.๕ แต่น้อยกว่า ๔.๕) ได้แก่ จะไม่ทำผิดจรรยาบรรณไม่ว่ากรณีใด แม้ลูกค้าจะเสนอเงินพิเศษให้ ยังพอใจต่ออาชีพนวด (ไม่คิดเปลี่ยนงาน) และพอใจที่ทำงานเดิม (ไม่คิดย้ายที่ทำงาน). สำหรับประเด็นที่ผู้ให้

ตารางที่ ๔ รายได้รวมต่อเดือน แบ่งตามลักษณะของสถานประกอบการ และตัวแปรอื่นๆ

ตัวแปร	รายได้ต่อเดือน (บาท)		
	รายได้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
จำนวนพนักงานบริการในสถานประกอบการ			
น้อยกว่า ๑๐ คน (n = ๔๒)	๓,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๖,๐๔๗.๖๒	๒,๑๘๕.๙๐
๑๐ - ๒๙ คน (n = ๑๑๓)	๓,๖๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๖,๔๙๒.๙๒	๑,๗๐๑.๑๔
๓๐ - ๔๙ คน (n = ๗๑)	๔,๐๐๐ - ๑๔,๐๐๐	๖,๓๐๗.๐๔	๑,๖๖๑.๒๗
๕๐ คน ขึ้นไป (n = ๙๘)	๔,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๘๙๗.๙๖	๑,๙๑๗.๐๔
ที่ตั้งสถานประกอบการ			
อำเภอ (n = ๓๒๐)			
หาดใหญ่ (n = ๒๗๘)	๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๖๑๖.๙๑	๑,๘๙๓.๐๓
เมืองสงขลา (n = ๘)	๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐	๕,๕๖๒.๕๐	๓๒๐.๔๓
สะเดา (n = ๓๔)	๓,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐	๖,๐๗๓.๕๓	๑,๔๓๐.๘๙
สถานที่ตั้ง (n = ๓๒๕)			
อยู่ในโรงแรม (n = ๑๙๖)	๓,๕๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๔๘๗.๒๔	๑,๗๙๙.๔๖
ไม่อยู่ในโรงแรม (n = ๑๒๘)	๓,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๖,๕๖๒.๕๐	๑,๙๑๗.๐๔
ประสบการณ์ทำงาน			
น้อยกว่า ๑ ปี (n = ๕๔)	๓,๕๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๖,๓๕๑.๘๕	๑,๗๘๗.๓๕
๑ - ๕ ปี (n = ๑๗๗)	๓,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๖,๔๘๐.๗๙	๑,๕๔๑.๑๗
๖ - ๑๐ ปี (n = ๕๗)	๓,๕๐๐ - ๑๔,๐๐๐	๖,๖๔๕.๖๑	๑,๙๘๔.๒๓
๑๑ - ๑๕ ปี (n = ๒๕)	๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๔๔๔.๐๐	๒,๗๓๙.๒๓
๑๖ ปี ขึ้นไป (n = ๗)	๓,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๗,๗๘๕.๗๑	๓,๖๒๖.๙๕
ลักษณะบริการ			
หมวดตัว (n = ๒๗๒)	๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๔๐๒.๕๗	๑,๘๒๒.๗๔
หมวดฝ่าเท้า (n = ๑๕)	๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐	๖,๓๐๐.๐๐	๑,๓๒๐.๑๗
หมวดตัว + หมวดฝ่าเท้า (n = ๓๗)	๔,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐	๗,๔๕๕.๙๕	๑,๙๓๙.๓๐
พนักงานที่คิดจะย้ายสถานที่ทำงาน ภายใน ๑ ปี			
ย้าย (n = ๑๑)	๓,๕๐๐ - ๑๐,๐๐๐	๕,๓๖๓.๖๔	๒,๐๗๔.๗๔
ไม่แน่ใจ (n = ๑๕๐)	๓,๕๐๐ - ๑๔,๐๐๐	๖,๔๑๐.๐๐	๑,๖๗๗.๐๔
ไม่ย้าย (n = ๑๖๒)	๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐	๖,๗๐๓.๗๐	๑,๙๔๖.๔๒

บริการนวดเห็นด้วย ในระดับเห็นด้วยน้อย (น้อยกว่า ๒.๕) ได้แก่ โอกาสจะย้ายสถานที่ทำงานไปต่างประเทศ โอกาสจะย้ายสถานที่ทำงานไปต่างจังหวัด. สำหรับประเด็นอื่น ๆ ที่เหลือผู้ให้บริการนวดเห็นด้วยในระดับเห็นด้วยปานกลาง.

วิจารณ์

การศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ให้บริการนวดมีอายุเฉลี่ย ๓๔ ปี ร้อยละ ๒๐ เท่านั้นที่มีสถานภาพสมรส และเกือบร้อยละ ๗๐ มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, มี

เพียงร้อยละ ๑๒ และร้อยละ ๒๑เท่านั้นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลาและภาคใต้ตามลำดับ. จากการที่ผู้ให้บริการมีภูมิลำเนาในภาคอื่น ๆ จึงอาจทำให้มีโอกาสสูงในการย้ายสถานที่ทำงานไปต่างจังหวัดในอนาคต. นอกจากนี้ยังพบว่ากว่าร้อยละ ๙๐ มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือต่ำกว่า. ผลการศึกษาที่น่าสังเกตอีกประเด็นหนึ่งคือพบว่าผู้ให้บริการนวดบางคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในแง่มุมมองของการพัฒนาธุรกิจนวดเพื่อสุขภาพซึ่งหากผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้

ตารางที่ ๕ ทศนคติของผู้ให้บริการ ต่องานปัจจุบัน

ประเด็น	จำนวนตัวอย่าง สอบถาม	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
รายได้ เหมาะสม	๓๒๔	๒.๙๙	๐.๗๒
จำนวนเวลาที่ทำงาน เหมาะสม	๓๒๑	๓.๓๑	๐.๙๕
วันหยุดงาน เหมาะสม	๓๒๖	๓.๓๖	๑.๐๑
สิทธิการลาป่วย เหมาะสม	๓๒๓	๓.๓๘	๑.๐๗
สิทธิการลากิจ เหมาะสม	๓๑๘	๓.๓๙	๑.๐๕
ที่พัก เหมาะสม	๒๙๗	๒.๖๙	๑.๓๖
อาหาร เหมาะสม	๓๑๔	๒.๙๑	๑.๒๓
การประกันสังคม เหมาะสม	๒๙๘	๒.๙๙	๑.๔๙
สวัสดิการอื่นๆ โดยรวม เหมาะสม	๓๐๖	๒.๗๗	๑.๑๒
รายได้เทียบกับค่าครองชีพ อยู่ได้แบบสบาย	๓๒๑	๒.๖๙	๐.๙๖
จะทำงาน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	๓๒๒	๔.๖๖	๐.๖๐
จะไม่ทำผิดจรรยาบรรณไม่ว่ากรณีใด แม้ลูกค้าจะเสนอเงินพิเศษให้	๓๒๔	๔.๓๗	๑.๐๕
พอใจที่ทำงานเดิม (ไม่คิดย้ายที่ทำงาน)	๓๒๔	๓.๕๙	๑.๐๙
โอกาสจะย้ายสถานที่ทำงาน (ภายใน จ.สงขลา)	๓๑๔	๒.๕๕	๑.๒๔
โอกาสจะย้ายสถานที่ทำงาน ไปต่างจังหวัด	๓๑๕	๒.๑๑	๑.๐๖
โอกาสจะย้ายสถานที่ทำงานไปต่างประเทศ	๓๑๘	๒.๐๑	๑.๒๒
ยังพอใจต่ออาชีพหมวด (ไม่คิดเปลี่ยนงาน)	๓๒๖	๔.๐๒	๑.๐๗

จำนวนเพิ่มมากขึ้น ก็อาจส่งผลให้การนัดเพื่อสุขภาพในจังหวัดสงขลาพัฒนาได้ง่ายขึ้นทั้งทางเรื่องบริการและภาษาที่ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการชาวต่างชาติ การบริการนัดส่วนใหญ่ให้บริการนัดตัวเพื่อสุขภาพมากที่สุด คิดเป็นมากกว่าร้อยละ ๘๐ ทั้งนี้เพราะการนัดฝากเข้าจำเป็นต้องใช้ความชำนาญพิเศษในการให้บริการ ผู้ให้บริการนัดที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง ๑-๕ ปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอัตราการหมุนเวียนเข้าออกจากอาชีพนี้ค่อนข้างสูง หรือผู้ให้บริการโดยส่วนใหญ่อยู่ในอาชีพนี้ไม่นานนัก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุได้หลายอย่าง เช่น การทำอาชีพนี้จะต้องใช้กำลังมากแต่มีรายได้ไม่คุ้ม ทำให้ผู้ให้บริการเหนื่อยหน่ายและออกไปทำอาชีพอื่น ส่วนใหญ่แล้วผู้ให้บริการนัดที่ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพนี้เป็นครั้งแรกที่จังหวัดสงขลา ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดอื่น ๆ ในจำนวนผู้ให้บริการนัดที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดพบว่าเกือบร้อยละ ๙๐ นั้นแต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างมาก่อน นอกจาก

นี้พบว่าผู้ให้บริการนัดบางส่วนซึ่งไม่ถึงร้อยละ ๑๐ มีอาชีพเสริมนอกเหนือไปจากอาชีพหมวดเพื่อสุขภาพ ซึ่งอาจเป็นเพราะมีรายได้จากการนัดไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่มีค่าเฉลี่ยที่ ๕,๑๐๒.๐๔ บาท

สำหรับข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการที่ทำงาน พบว่าส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในโรงแรม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ และอยู่ในอำเภอหาดใหญ่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘ โดยมีร้อยละ ๓๕.๑๗ ของสถานประกอบการทั้งหมดมีจำนวนพนักงานนัดอยู่ในช่วง ๑๐-๒๙ คน และมีค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้ให้บริการนัดต่อสถานประกอบการประมาณ ๓๖ คน

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับเวลาที่ทำงาน และค่าตอบแทนที่ผู้ให้บริการนัดที่ตอบแบบสอบถามได้รับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาทำงานเฉลี่ยเท่ากับ ๓๓๑.๕๖ ชั่วโมงต่อเดือน และมีวันหยุดเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๗๒ วันต่อเดือน กล่าวคือผู้ให้บริการนัดที่ตอบแบบสอบถามทำงานวันละประมาณ ๑๒ ชั่วโมง และมีวันหยุดโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑ วัน ซึ่งนับว่ามี

ชั่วโมงการทำงานที่ไม่สูงนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับรายได้ที่รับต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ ๖,๕๑๖.๙๘ บาท อย่างไรก็ตามพบว่าค่าของรายได้ดังกล่าวมีช่วงที่ค่อนข้างกว้างตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ถึง ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายได้จากส่วนแบ่งการนวดและรายได้ค่าทิปจากผู้รับบริการ โดยไม่มีคนใดได้รับเงินเดือนประจำจากนายจ้างเลย ซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะการจ้างงานของการนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดสงขลา แต่นายจ้างบางส่วนจะให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ให้บริการนวดในรูปแบบของสวัสดิการแทน ได้แก่ อาหาร ซึ่งเป็นสวัสดิการที่ส่วนใหญ่ผู้ให้บริการนวดจะได้รับ หรืออาจเป็นการให้ที่พัก จ่ายค่าน้ำและค่าไฟฟ้าให้ เป็นต้น รูปแบบการให้ค่าตอบแทนอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การประกันชั่วโมงขั้นต่ำให้กับผู้ให้บริการนวด ซึ่งพบไม่มากนักในจังหวัดสงขลา. ปัญหาอย่างหนึ่งที่เห็นชัดที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการคือ มีเพียงประมาณหนึ่งในสามของผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับสวัสดิการประกันสังคม ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์ขั้นต่ำที่ลูกจ้างควรจะได้ตามกฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องอาจต้องมีการดูแลอย่างเข้มงวดมากขึ้น.

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือน ตามลักษณะของสถานประกอบการและตัวแปรอื่น ๆ พบว่ารายได้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละตัวแปร. สำหรับจำนวนผู้ให้บริการนวดในสถานประกอบการ พบว่าค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนไม่แตกต่างกันมากนักในสถานประกอบการที่มีจำนวนผู้ให้บริการนวดต่ำกว่า ๕๐ คนลงไป ซึ่งอาจจะมีสาเหตุได้หลายอย่าง เช่น การที่สถานประกอบการที่มีจำนวนผู้ให้บริการนวดมากอาจสะท้อนถึงว่ามีจำนวนผู้ใช้บริการมากด้วย จึงน่าจะทำให้รายได้จากส่วนแบ่งการนวดรวมทั้งค่าสมนาคุณพิเศษจากผู้รับบริการสูงด้วย. ในส่วนของอำเภอที่ตั้งของสถานประกอบการ พบว่าผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามในอำเภอหาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีขนาดใหญ่ จะมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนสูงกว่าผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามในอำเภออื่น ๆ.

สำหรับการมีประสบการณ์นวดที่แตกต่างกันของผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถาม พบว่าไม่มีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนที่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นในกลุ่มคนที่มีการประสบการณ์มากกว่า ๑๖ ปี ขึ้นไป ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มนี้มีจำนวนผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามเพียง ๗ คน

และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ค่อนข้างสูง ทำให้ข้อมูลที่ได้ อาจมีความคลาดเคลื่อนสูง. ส่วนเรื่องที่ตั้งของสถานประกอบการ พบว่าไม่ว่าสถานประกอบการจะตั้งอยู่ในโรงแรมหรือไม่ก็มีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนของผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างของสถานประกอบการที่ตั้งในและนอกโรงแรมไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนักทั้งรูปแบบการบริการและสถานที่ จึงทำให้ค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือนที่ได้จากส่วนแบ่งการนวดต่อเดือนและค่าสมนาคุณพิเศษจากผู้ใช้บริการมีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก. นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถาม ที่มีความคิดจะย้ายสถานที่ทำงานภายใน ๑ ปี พบว่าผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำเป็นผู้ที่คิดจะย้ายสถานที่ทำงาน โดยพบว่ากลุ่มที่คิดจะย้ายมีค่าเฉลี่ยของรายได้รวมต่อเดือนมากกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพียงประมาณ ๒๖๒ บาท ดังนั้น รายได้ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามคิดจะย้ายสถานที่ทำงานอย่างไรก็ตาม พบว่ามีจำนวนผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามที่คิดจะย้ายมีไม่มากนัก.

ท้ายที่สุดจากการสำรวจทัศนคติของผู้ให้บริการนวดต่อการทำงานในปัจจุบันพบว่าผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามตั้งใจที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจะไม่ทำผิดจรรยาบรรณไม่ว่ากรณีใด แม้ลูกค้าจะเสนอเงินพิเศษให้ โดยส่วนใหญ่พอใจต่ออาชีพนวดและไม่คิดเปลี่ยนหรือย้ายสถานที่ทำงาน ถึงแม้ว่ามีผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่เห็นว่าสวัสดิการหลายอย่าง เช่น จำนวนเวลาที่ทำงาน วันหยุดงาน สิทธิการลาป่วย ลากิจ ที่พัก อาหาร ยังมีความไม่เหมาะสมอยู่ก็ตาม.

สรุป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องค่าตอบแทนผู้ให้บริการนวดเพื่อสุขภาพเป็นครั้งแรกในจังหวัดสงขลา ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนารูกระบบการนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกำลังคน เพราะหากทราบข้อมูลตรงส่วนนี้แล้ว จะทำให้เข้าใจถึงรายได้และสวัสดิการที่ผู้ให้บริการนวดได้รับ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนย้ายงาน อันอาจส่งผลให้ต้องมีการฝึกอบรมคนใหม่เข้าเป็นผู้ให้บริการนวด

ทำให้ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายมาก.

จากการศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ให้บริการ นวด มาจากรายได้หลัก ๒ ส่วน คือ จากส่วนแบ่งจากค่าบริการนวด และจากค่าสมนาคุณพิเศษจากผู้รับบริการ โดยไม่ได้รับเงินเดือนประจำจากนายจ้างเลย มีเพียงไม่กี่รายที่ได้รับการประกันรายได้จากชั่วโมงขั้นต่ำ แสดงว่าหากมีผู้มาใช้บริการน้อย ก็จะไม่มียาได้ และยิ่งพบว่าผู้ให้บริการนวดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่ารายจ่ายต่อเดือนไม่มากนัก แต่ผู้ให้บริการนวดที่ตอบแบบสอบถามก็ได้รับสวัสดิการในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย เช่น อาหาร ที่พัก แต่ผู้ให้บริการนวดส่วนหนึ่งก็ยังคิดว่าค่าตอบแทนเหล่านี้ไม่เหมาะสมทั้งที่สวัสดิการบางอย่างมีกฎหมายบังคับ เช่น ผู้ให้บริการนวดส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสวัสดิการประกันสังคม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปดูแล.

ปัญหาหนึ่งที่พึงสังวรไว้สำหรับตลาดแรงงานของผู้ให้บริการนวด คือ ถึงแม้ว่ามีผู้ให้บริการนวดจำนวนไม่มากนักที่ตอบแบบสอบถามว่าคิดที่จะย้ายสถานที่ทำงานในช่วง ๑ ปี ข้างหน้า แต่เมื่อพิจารณาประสบการณ์ทำงานนี้แล้ว พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ไม่เกิน ๕ ปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโอกาสที่ผู้ให้บริการนวดอาจย้ายสถานที่ทำงานหรือเลิกอาชีพนี้ค่อนข้างสูง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องเตรียมแผนการฝึกอบรมผู้ให้บริการนวดอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการขาดแคลนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณเจ้าของกิจการนวดเพื่อสุขภาพและผู้ให้บริการนวดที่ร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี. ขอขอบคุณ

ผศ. ดร. สุรฉัตร จ้อยสุระเชษฐ์ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัย.

เอกสารอ้างอิง

๑. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๑). ๒๕๔๗. หน้า ๑-๑๙.
๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่ การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙.
๓. ชนิทร สิวานนท์. การนวดเพื่อสุขภาพ. ใน : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ รุ่นที่ ๔. ๒๕๔๙. หน้า ๘๓-๙๖.
๔. กลุ่มงานการแพทย์พื้นบ้านไทยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. การนวดพื้นบ้านไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.); ๒๕๔๘.
๕. วุฒิกิจ ณะภูมิ, เพ็ญภา พริพย์เจริญ, เสาวภา พรสิริพงษ์, จักรพงษ์ ไพบูลย์. การวิจัยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร. วารสารการแพทย์แผนไทย ๒๕๔๖;๗:๕-๑๖.
๖. Smith MC, Stallings MA, Mariner S, Burrall M. Benefits of massage therapy for hospitalized patients: A descriptive and qualitative evaluation. *Alternative therapies in health and medicine* 1999;5(4):64-71
๗. งานสถานพยาบาลและวัตถุเสพติด กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในจังหวัดสงขลา; ๒๕๔๙, หน้า ๑ - ๑๐.
๘. งานสถานพยาบาลและวัตถุเสพติด กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา. การสำรวจปัญหาการดำเนินงานและความคาดหวังของผู้ใช้บริการในสถานบริการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในจังหวัดสงขลา; ๒๕๔๘. หน้า ๕๑-๕๖.
๙. สุมาลี ปิตยานนท์. (บรรณาธิการ). เศรษฐศาสตร์แรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; ๒๕๓๙. หน้า ๓๗-๕๕.

Abstract**Survey of the Compensation for Health Massage Service Providers in Songkhla Province****Banjong Chaibu***Consumer Protection Working Group, Songkhla Provincial Public Health Office, Songkhla Province 90000*

The objective of this study was to determine the factors affecting health massage service providers in Songkhla. A survey was used to collect data. A questionnaire was designed to obtain three major types of data, namely, general information, masseuses/masseurs' income, and their attitude toward their present job. The general information part included general information on the masseuses/masseurs and their places of work, while the compensation part obtained information about their income and any fringe-benefits they might have received. The third part included data on their attitudes toward the compensation, changing work place, changing career, and attitudes toward their career. Descriptive analyses were used in this study to examine the average, standard deviation, minimum, and maximum for each variable. The study results showed that the average monthly income of the masseuses/masseurs came from two major sources, payment and tips for massage services. Not many masseuses enjoyed a guaranteed minimum hourly rate of pay. The results also showed that the average monthly income the masseuses in Songkhla Province received barely covered their monthly expenses. They also received other fringe benefits, such as food and housing. Some of the masseuses believed that they still did not receive enough fringe benefits, even though some of the benefits were compulsory, such as social security benefits. In conclusion, this study can be used as a basis for designing ways to improve the massage business in the province, especially workforce planning.

Key words: income, masseuse, masseur, salary, Songkhla Province